

SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezes Rady Ministrów

RM 10-72-02

Druk nr 409

Warszawa, 17 kwietnia 2002 r.

Pan

Marek Borowski

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy stanowiący realizację Strategii Gospodarczej Rządu SLD-UP-PSL „Przedsiębiorczość-Rozwój-Praca”

- o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Projekt ustawy dotyczy pakietu „Przede wszystkim przedsiębiorczość”.

Dodatkowo informuję, że projekt ustawy zawiera przepisy dostosowujące polskie ustawodawstwo do prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Infrastruktury.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia

o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady:

- 1) świadczenia usług drogą elektroniczną,
- 2) wyłączenia odpowiedzialności z tytułu świadczenia niektórych usług drogą elektroniczną,
- 3) ochrony danych osobowych osób fizycznych korzystających z usług świadczonych drogą elektroniczną.

Art. 2.

Określenia użyte w ustawie oznaczają:

- 1) system teleinformatyczny - zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie i przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych poprzez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci urządzenia końcowego, w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 73, poz. 852, z 2001 r. Nr 122, poz. 1321 i Nr 154, poz. 1800 i 1802 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253),
- 2) świadczenie usługi drogą elektroniczną – wykonanie usługi, które następuje przez wysyłanie i odbieranie danych za pomocą systemów teleinformatycznych, na

indywidualne żądanie usługobiorcy, bez jednoczesnej obecności stron, przy czym dane te są transmitowane za pośrednictwem sieci publicznych, w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne,

- 3) środki komunikacji elektronicznej – rozwiązania techniczne, w tym urządzenia teleinformatyczne i współpracujące z nimi narzędzia programowe, umożliwiające indywidualne porozumiewanie się na odległość przy wykorzystaniu transmisji danych między systemami teleinformatycznymi, w szczególności poczta elektroniczna,
- 4) usługodawca – osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, która prowadząc, chociażby ubocznie, działalność zarobkową lub zawodową świadczy usługi drogą elektroniczną,
- 5) usługobiorca - osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, która korzysta z usługi świadczonej drogą elektroniczną,
- 6) informacja handlowa – każda informacja przeznaczona bezpośrednio lub pośrednio do promowania towarów, usług lub wizerunku, z wyłączeniem informacji umożliwiającej porozumiewanie się za pomocą środków komunikacji elektronicznej z określoną osobą oraz informacji o towarach i usługach nie służącej osiągnięciu efektu pożądanego przez podmiot, który zleca jej rozpowszechnienie, w szczególności bez wynagrodzenia lub innych korzyści od producentów, sprzedawców i świadczących usługi.

Art. 3.

Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) rozpowszechniania lub rozprowadzania programów radiowych lub programów telewizyjnych i związanych z nimi przekazów tekstowych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2001 Nr 101, poz. 1114 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253),
- 2) używania poczty elektronicznej lub innego równorzędnego środka komunikacji elektronicznej między osobami fizycznymi, w celach osobistych nie związanych z prowadzoną przez te osoby, chociażby ubocznie, działalnością zarobkową lub wykonywanym przez nie zawodem,

- 3) świadczenia lub udostępniania usług telekomunikacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. - Prawo telekomunikacyjne,
 - 4) przeprowadzania rozrachunków międzybankowych za pomocą elektronicznych nośników informacji,
 - 5) wydawania i wykorzystywania kart płatniczych oraz pieniądza elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939, z 1998 r. Nr 160, poz. 1063, Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 11, poz. 95 i Nr 40, poz. 399, z 2000 r. Nr 93, poz. 1027, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191, Nr 116, poz. 1216, Nr 119, poz. 1252 i Nr 122, poz. 1316 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 100, poz. 1084, Nr 111, poz. 1195 i Nr 130, poz. 1450 i 1452).
2. Przepisów art. 10-21 nie stosuje się do czynności bankowych innych, niż wymienione w ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanych za pomocą elektronicznych nośników informacji.

Rozdział 2

Obowiązki usługodawcy związane ze świadczeniem usług drogą elektroniczną

Art. 4.

1. Usługodawca jest obowiązany podawać, w sposób wyraźny, jednoznaczny i bezpośrednio dostępny poprzez system teleinformatyczny, którym posługuje się usługobiorca, informacje podstawowe określone w ust. 2 - 5.
2. Usługodawca jest obowiązany podawać:
 - 1) oznaczenia systemu teleinformatycznego umożliwiające porozumiewanie się z nim za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej (adresy elektroniczne),
 - 2) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę oraz siedzibę i adres.
3. Jeżeli usługodawcą jest przedsiębiorca, obowiązany jest on podawać również informacje dotyczące właściwego zezwolenia i organu zezwalającego, w razie gdy świadczenie usługi wymaga, na podstawie odrębnych przepisów, odpowiedniego zezwolenia.

4. Przepis ust. 3 nie narusza obowiązku określonego w art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679, Nr 102, poz. 1115 i Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2).
5. Jeżeli usługodawcą jest osoba fizyczna wykonująca zawód, którego wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych ustawach albo jest osoba fizyczna, której prawo do wykonywania zawodu jest uzależnione od spełnienia wymagań określonych w odrębnych ustawach, jest on obowiązany podawać również:
 - 1) w przypadku ustanowienia pełnomocnika, jego imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo jego nazwę oraz siedzibę i adres,
 - 2) samorząd zawodowy, do którego należy,
 - 3) tytuł zawodowy, którego używa oraz państwo, w którym został on przyznany,
 - 4) numer w rejestrze publicznym, do którego jest wpisany wraz ze wskazaniem nazwy rejestru i organu prowadzącego rejestr,
 - 5) dane dotyczące właściwych dla danego zawodu zasad etyki zawodowej oraz procedurę umożliwiającą zapoznanie się z tymi zasadami.

Art. 5.

Usługodawca jest obowiązany zapewnić działanie systemu teleinformatycznego, którym się posługuje, w sposób umożliwiający nieodpłatne dokonanie przez usługobiorcę następujących czynności:

- 1) w razie, gdy wymaga tego właściwość usługi:
 - a) korzystanie przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną bez dostępu osób nieuprawnionych do treści przekazu składającego się na tę usługę, w szczególności przy wykorzystaniu technik kryptograficznych odpowiednich dla właściwości świadczonej usługi,

b) jednoznaczną identyfikację stron usługi świadczonej drogą elektroniczną oraz potwierdzenie faktu złożenia i treści oświadczeń woli, niezbędnych do zawarcia drogą elektroniczną umowy o świadczenie tej usługi, w szczególności przy wykorzystaniu bezpiecznego podpisu elektronicznego w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 o podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450),

2) zakończenie w każdej chwili korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną.

Art. 6.

1. Usługodawca jest obowiązany do:

- 1) określenia regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną,
- 2) nieodpłatnego udostępnienia usługobiorcy regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną przed zawarciem umowy o świadczenie takich usług, a także - na jego żądanie - w taki sposób, który umożliwia pozyskanie, odtwarzanie i utrwalanie treści regulaminu za pomocą systemu teleinformatycznego, którym posługuje się usługobiorca.

2. Usługobiorca nie jest związany tymi postanowieniami regulaminu świadczenia usług drogą elektroniczną, które nie zostały mu udostępnione w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną powinien określać w szczególności:

- 1) rodzaje i zakres usług świadczonych drogą elektroniczną,
- 2) warunki świadczenia usług drogą elektroniczną, w tym:
 - a) wymagania techniczne, jakim odpowiada system teleinformatyczny, którym posługuje się usługodawca, oraz niezbędne do współpracy z tym systemem,
 - b) zakaz dostarczania przez usługobiorcę treści o charakterze bezprawnym,
- 3) warunki zawierania i rozwiązywania umów o świadczenie usług drogą elektroniczną,
- 4) tryb postępowania reklamacyjnego.

4. Usługodawca jest obowiązany świadczyć usługi drogą elektroniczną zgodnie z regulaminem, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 7.

1. Informacja handlowa powinna być wyraźnie wyodrębniona i oznaczona w sposób nie budzący wątpliwości, że jest to informacja handlowa.
2. Informacja handlowa powinna zawierać:
 - 1) oznaczenie podmiotu, na którego zlecenie informacja handlowa jest rozpowszechniana,
 - 2) wyraźny opis form działalności promocyjnej, w szczególności obniżek cen, nieodpłatnych świadczeń pieniężnych lub rzeczowych i innych korzyści związanych z promowanym towarem, usługą lub wizerunkiem, a także jednoznaczne określenie warunków niezbędnych do skorzystania z tych korzyści, o ile są one składnikiem oferty,
 - 3) wszelkie istotne informacje, które mogą mieć wpływ na określenie zakresu odpowiedzialności stron, w szczególności ostrzeżenia i zastrzeżenia.
3. Zasady kształtowania cen oraz sposoby informowania o charakterystyce jakościowej i cenach towarów lub usług, które obejmuje informacja handlowa określają przepisy ustawy dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050).
4. Przepisy ust. 1 i 2 nie naruszają przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 29, poz. 356 i Nr 93, poz. 1027) oraz ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach losowych, zakładach wzajemnych i grach na automatach (Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 650, Nr 145, poz. 946, Nr 155, poz. 1014 i Nr 160, poz. 1061, z 2000 r. Nr 9, poz. 117, Nr 70, poz. 816 i Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 84, poz. 908 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253).

Art. 8.

1. Zakazane jest przesyłanie niezamówionych informacji handlowych skierowanych do oznaczonego odbiorcy za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej.
2. Informację handlową uważa się za zamówioną, jeżeli odbiorca wyraził zgodę na otrzymywanie takiej informacji, w szczególności udostępnił w tym celu identyfikujący go adres elektroniczny.
3. Działanie, o którym mowa w ust. 1, stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 9.

W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do świadczenia usług drogą elektroniczną, w szczególności do składania oświadczeń woli w postaci elektronicznej, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego oraz innych ustaw.

Rozdział 3

Wyłączenie odpowiedzialności z tytułu świadczenia niektórych usług drogą elektroniczną

Art. 10.

1. Nie ponosi odpowiedzialności za przekazywane dane ten, kto transmitując dane:
 - 1) nie jest inicjatorem transmisji,
 - 2) nie wybiera odbiorcy informacji oraz
 - 3) nie usuwa albo nie modyfikuje informacji będących przedmiotem transmisji.

2. Wyłączenie odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 1, obejmuje także automatyczne i krótkotrwałe pośrednie przechowywanie transmitowanych danych, jeżeli działanie to ma wyłącznie na celu przeprowadzenie transmisji, a dane nie są przechowywane dłużej, niż jest to w zwykłych warunkach konieczne dla zrealizowania transmisji.

Art. 11.

1. Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto transmitując dane oraz zapewniając automatyczne i krótkotrwałe pośrednie przechowywanie tych danych w celu przyspieszenia ponownego dostępu do nich na żądanie innego podmiotu:
 - 1) nie usuwa albo nie modyfikuje danych,
 - 2) posługuje się uznanymi i stosowanymi zwykle w tego rodzaju działalności technikami informatycznymi określającymi parametry techniczne dostępu do danych i ich aktualizowania oraz
 - 3) nie zakłóca posługiwania się technikami informatycznymi uznanymi i stosowanymi zwykle w tego rodzaju działalności w zakresie zbierania informacji o korzystaniu ze zgromadzonych danych.
2. Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto, przy zachowaniu warunków o których mowa w ust. 1, niezwłocznie usunie dane albo uniemożliwi dostęp do przechowywanych danych, gdy uzyska wiadomość, że dane zostały usunięte z początkowego źródła transmisji lub dostęp do nich został uniemożliwiony, albo gdy sąd lub inny właściwy organ nakazał usunięcie danych lub uniemożliwienie do nich dostępu.

Art. 12.

1. Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto udostępniając zasoby systemu teleinformatycznego w celu przechowywania danych przez usługobiorcę, nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych.

2. Usługodawca, który otrzymał urzędowe zawiadomienie o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie odpowiada względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych.
3. Usługodawca, który uzyskał wiarygodną wiadomość o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie odpowiada względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych, jeżeli niezwłocznie zawiadomił usługobiorcę o zamiarze uniemożliwienia do nich dostępu.
4. Przepisów ust. 1 - 3 nie stosuje się, jeżeli usługodawca przejął kontrolę nad usługobiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319).

Art. 13.

Podmiot, który świadczy usługi określone w art. 10 - 12, nie jest obowiązany do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych, o których mowa w art. 10 - 12.

Rozdział 4

Zasady ochrony danych osobowych w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną

Art. 14.

1. Do przetwarzania danych osobowych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 50, poz. 580 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 42, poz. 474, Nr 49, poz. 509 i Nr 100, poz. 1087), w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną, stosuje się przepisy tej ustawy, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.
2. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do przetwarzania danych osobowych:
 - 1) w stosunkach z zakresu prawa pracy,

- 2) w ramach przedsiębiorstwa, jednostki organizacyjnej administracji publicznej albo między przedsiębiorstwami lub jednostkami organizacyjnymi administracji publicznej, jeżeli usługa świadczona drogą elektroniczną jest wykorzystywana wyłącznie do kierowania pracą lub procesami gospodarczymi.
3. Dane osobowe podlegają ochronie przewidzianej w niniejszym rozdziale w zakresie ich przetwarzania niezależnie od tego, czy dokonuje się ono w zbiorach danych.

Art. 15.

1. Dane osobowe usługobiorcy mogą być przetwarzane przez usługodawcę w celu świadczenia usługi drogą elektroniczną wyłącznie w zakresie określonym w art. 19 ust. 1-3, a w innym celu tylko wtedy, gdy usługobiorca wyrazi na to zgodę, z zastrzeżeniem art. 19 ust. 9 i art. 20 ust. 1.
2. Zgodę, o której mowa w ust. 1:
 - 1) wyraża się przez jednoznaczne zachowanie usługobiorcy,
 - 2) utrwała się dla celów dowodowych.
3. Zgoda, o której mowa w ust. 1, może być odwołana w każdym czasie.

Art. 16.

1. Usługodawca jest obowiązany:
 - 1) usunąć dane osobowe usługobiorcy niezwłocznie po zakończeniu korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną; jeżeli jednak dłuższy termin przechowywania tych danych wynika z odrębnych ustaw lub z umowy, usługodawca jest obowiązany uniemożliwić do nich dostęp osobom nieuprawnionym,
 - 2) oddzielnie przetwarzać dane osobowe usługobiorcy korzystającego z różnych usług świadczonych drogą elektroniczną, z zastrzeżeniem art. 19 ust. 4,
 - 3) uniemożliwić zestawianie danych usługobiorcy z wykorzystywanym przez niego pseudonimem.

3. Usługodawca nie może pobierać od usługobiorcy opłat z tytułu wykonywania obowiązków, o których mowa w ust. 1.

Art. 17.

1. Usługodawca, który przetwarza dane osobowe usługobiorcy, jest obowiązany zapewnić usługobiorcy dostęp do informacji o:
 - 1) możliwości korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną anonimowo lub z wykorzystaniem pseudonimu, o ile są spełnione warunki określone w art. 21 ust. 2,
 - 2) zagrożeniach związanych z korzystaniem z usługi świadczonej drogą elektroniczną,
 - 3) udostępnianych przez usługodawcę środkach technicznych zapobiegających przechwytywaniu i modyfikowaniu, przez osoby nieuprawnione, danych osobowych przesyłanych drogą elektroniczną.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1, powinny być dla usługobiorcy stale i łatwo dostępne za pomocą systemu teleinformatycznego, którym się posługuje.

Art. 18.

1. Usługobiorca ma prawo nieodpłatnego wglądu do własnych danych osobowych przetwarzanych przez usługodawcę oraz ich poprawiania; prawo to przysługuje usługobiorcy także wówczas, gdy posługuje się pseudonimem.
2. W razie wątpliwości związanych z korzystaniem za pomocą pseudonimu z prawa wglądu do danych osobowych oraz ich poprawiania, usługobiorca jest obowiązany wykazać uprawnienia do posługiwania się danym pseudonimem.
3. Usługodawca jest obowiązany, na każde żądanie usługobiorcy, udzielić mu nieodpłatnie i niezwłocznie informacji o zebranych danych dotyczących jego osoby lub odnoszących się do wybranego przez niego pseudonimu.
4. Usługodawca nie może pobierać od usługobiorcy opłat z tytułu wykonywania obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 3.

Art. 19.

1. Usługodawca może przetwarzać dane osobowe usługobiorcy niezbędne do nawiązania, ukształtowania treści, zmiany lub rozwiązania stosunku prawnego między nimi (dane stałe).
2. Usługodawca może przetwarzać dane charakteryzujące sposób korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną (dane eksploatacyjne). Danymi takimi są:
 - 1) oznaczenia identyfikujące usługobiorcę nadawane na podstawie danych stałych,
 - 2) oznaczenia identyfikujące zakończenie sieci telekomunikacyjnej lub system teleinformatyczny z którego korzystał usługobiorca,
 - 3) informacje o rozpoczęciu, zakończeniu oraz zakresie każdorazowego korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną,
 - 4) informacje o skorzystaniu przez usługobiorcę z usług świadczonych drogą elektroniczną.
3. Usługodawca może po zakończeniu korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną przetwarzać tylko te dane eksploatacyjne, które są niezbędne dla celów rozliczenia tej usługi z usługobiorcą (dane rozliczeniowe).
4. Usługodawca może zestawiać dane eksploatacyjne usługobiorcy odnoszące się do korzystania przez niego z różnych usług świadczonych drogą elektroniczną, tylko wtedy gdy jest to niezbędne do dokonania całościowych rozliczeń z usługobiorcą oraz analizy tych danych mającej na celu polepszenie jakości świadczonych usług.
5. Rozliczenie usługi świadczonej drogą elektroniczną nie może ujawniać rodzaju, czasu trwania, częstotliwości i innych parametrów technicznych poszczególnych usług, z których skorzystał usługobiorca, chyba, że zażądał on szczegółowych informacji w tym zakresie.
6. Usługodawca nie może przechowywać danych rozliczeniowych niezbędnych do sporządzenia szczegółowych wykazów korzystania z określonych usług świadczonych drogą elektroniczną przez okres dłuższy niż sześć miesięcy od terminu płatności za usługę, chyba że dłuższy okres przechowywania danych wynika z odrębnych ustaw, jest niezbędny

do dochodzenia roszczeń z tytułu płatności za korzystanie z usługi albo w razie uzyskania wiadomości o niedozwolonym korzystaniu z usługi, o którym mowa w art. 20 ust. 1.

7. Usługodawca może przekazać innemu podmiotowi dane rozliczeniowe niezbędne do ustalenia i rozliczenia płatności z tytułu świadczenia usługi drogą elektroniczną tylko wtedy, gdy zawarł z tym podmiotem umowę upoważniającą go do rozliczania płatności lub inną umowę upoważniającą go do przetwarzania danych w tym zakresie.
8. W razie gdy przekazywane dane są objęte tajemnicą telekomunikacyjną, do której zachowania jest obowiązany usługodawca, na podmiocie dokonującym ustalenia i rozliczenia płatności, o których mowa w ust. 7, spoczywa obowiązek ochrony tej tajemnicy w tym samym zakresie.
9. Niezwłocznie po zawarciu umowy, o której mowa w ust. 7, jednak w terminie nie krótszym niż 7 dni przed zamierzonym przekazaniem danych rozliczeniowych, usługodawca zawiadamia usługobiorcę, którego dane dotyczą, o treści tej umowy i terminie przekazania danych. Niewniesienie sprzeciwu przed upływem tego terminu oznacza wyrażenie zgody na przekazywanie tych danych.
10. Przetwarzanie lub udostępnianie danych eksploatacyjnych dla celów reklamy, badania rynku oraz zachowań i preferencji usługobiorców jest dozwolone pod warunkiem usunięcia wszelkich oznaczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 (anonimizacja danych), chyba że usługobiorca wyraził uprzednio zgodę na nieusuwanie tych oznaczeń.
11. Zasady udzielania przez usługodawcę sądom oraz innym właściwym organom informacji o danych stałych, danych eksploatacyjnych lub danych rozliczeniowych określają odrębne ustawy.

Art. 20.

1. W przypadku uzyskania przez usługodawcę wiadomości o korzystaniu przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną niezgodnie z regulaminem świadczenia usług lub z obowiązującymi przepisami (niedozwolone korzystanie), usługodawca ma prawo przetwarzania danych osobowych dotyczących usługobiorcy w zakresie niezbędnym do ustalenia odpowiedzialności usługobiorcy, pod warunkiem, że utrwali w celach dowodowych fakt uzyskania oraz treść tych wiadomości.

2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje usługodawcy także po zakończeniu korzystania przez usługobiorcę z usługi świadczonej drogą elektroniczną oraz po upływie terminu przechowywania danych, o którym mowa w art. 19 ust. 6.
3. Usługodawca jest obowiązany do niezwłocznego usunięcia danych osobowych usługobiorcy w przypadku ustania niedozwolonego korzystania z usługi świadczonej przez niego drogą elektroniczną, chyba że dane te stanowią dowód w postępowaniu dotyczącym okoliczności niedozwolonego korzystania.
4. O skorzystaniu przez usługodawcę z uprawnień, o których mowa w ust. 1 i 2, usługodawca niezwłocznie zawiadamia usługobiorcę.

Art. 21.

1. Odmowa świadczenia usługi drogą elektroniczną z powodu niedostępności przez usługobiorcę danych stałych jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy przetwarzanie tych danych jest niezbędne ze względu na sposób funkcjonowania systemu teleinformatycznego zapewniającego świadczenie usługi drogą elektroniczną lub właściwość usługi albo wynika z odrębnych ustaw.
2. Usługodawca jest obowiązany umożliwić usługobiorcy korzystanie z usługi lub uiszczanie opłat za nią, jeżeli usługa świadczona drogą elektroniczną jest odpłatna, w sposób anonimowy albo przy użyciu pseudonimu, o ile jest to technicznie możliwe oraz zwyczajowo przyjęte.

Rozdział 5

Przepisy karne

Art. 22.

Kto wbrew obowiązkom określonym w art. 4, nie podaje danych, o których mowa w przepisach tego artykułu albo podaje dane nieprawdziwe lub niepełne, podlega karze grzywny.

Art. 23.

Kto przesyła za pomocą środków komunikacji elektronicznej niezamówione informacje handlowe, podlega karze grzywny.

Art. 24.

Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 22 i 23 następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 25.

W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz. U. Nr 90, poz. 999 oraz z 2000 r. Nr 29, poz. 358) w art. 8 w ust. 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyrazy: „chyba, że jest to umowa o świadczenie usług drogą elektroniczną, określonych w ustawie z dnia o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. ..., poz. ...), zawarta z usługodawcą nie będącym podmiotem polskim”.

Art. 26.

W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271) w art. 6:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Umowy zawierane z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, w szczególności drukowanego lub elektronicznego formularza zamówienia niezaadresowanego lub zaadresowanego, listu seryjnego w postaci drukowanej lub elektronicznej, reklamy prasowej z wydrukowanym formularzem zamówienia, reklamy w postaci elektronicznej, katalogu, telefonu, telefaksu, radia, telewizji, automatycznego urządzenia wywołującego, wizjofonu, wideotekstu, poczty elektronicznej lub innych środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu ustawy z dnia ... o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. ..., poz. ...), są umowami na odległość, jeżeli kontrahentem konsumenta jest przedsiębiorca, który w taki sposób zorganizował swoją działalność.”,

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„2. Posłużenie się telefonem, wizjofonem, telefaksem, pocztą elektroniczną, automatycznym urządzeniem wywołującym lub innym środkiem komunikacji elektronicznej w celu złożenia propozycji zawarcia umowy może nastąpić wyłącznie za uprzednią zgodą konsumenta.”.

Art. 27.

W ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł (Dz. U. Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 63, poz. 641 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253) w art. 9 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. W celu wykonania obowiązku rejestracji, instytucje obowiązane dokonują identyfikacji swoich klientów w każdym przypadku złożenia pisemnej, ustnej lub elektronicznej dyspozycji (zlecenia)."

Art. 28.

W ustawie z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z zastrzeżeniem przepisów szczególnych, przy uzgadnianiu ceny umownej oraz przy stosowaniu ceny urzędowej przedsiębiorca ma obowiązek określić, w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej, w sposób dostępny dla kupującego, szczegółową charakterystykę jakościową towaru (usługi), a także wskazać kraj pochodzenia towaru, jeżeli został on wprowadzony na polski obszar celny.”.

Art. 29.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 4 ust. 5, który stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

U Z A S A D N I E N I E

I. Przedstawienie istniejącego stanu rzeczy oraz wyjaśnienie potrzeby i celu wydania aktu.

Szybki rozwój nowoczesnych technologii przetwarzania i przekazywania informacji stworzył możliwości oferowania i świadczenia nowej jakości usług za pośrednictwem urządzeń informatycznych połączonych sieciami telekomunikacyjnymi. Obowiązujące akty prawne, takie jak ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.), ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 z późn. zm.), ustawa z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. Nr 22, poz. 271), ustawa z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 73, poz. 852 z późn. zm.) jak również akty prawne, których wejście w życie ma nastąpić w najbliższym czasie (ustawa z dnia 18 września 2001 r. o

podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450)), nie regulują w pełni powyższego zagadnienia.

Należy także uwzględnić, wynikające z traktatu stowarzyszeniowego między Polską i Unią Europejską zobowiązania prawnomiędzynarodowe związane z procesem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i wynikającą stąd konieczność harmonizacji polskiego ustawodawstwa z prawem unijnym. Proces harmonizacji ustawodawstwa nakłada na polską stronę określone zobowiązania w dziedzinie dostosowania polskich regulacji prawnych dotyczącego usług świadczonych drogą elektroniczną do odpowiednich norm obowiązujących w Unii Europejskiej.

Normy prawne zawarte w załączonym projekcie ustawy mają zatem na celu:

- 1) usunięcie coraz wyraźniej rysującej się w polskim systemie prawnym luki prawnej w zakresie unormowania usług zawieranych drogą elektroniczną poprzez stworzenie odpowiedniej regulacji odnoszącej się do zagadnień świadczenia tych usług z użyciem;
- 2) zapewnienie w regulowanej materii harmonizacji rozwiązań między prawem polskim a prawem wspólnotowym, wynikającej z postanowień Układu Stowarzyszeniowego między Polską a Unią Europejską. Chodzi tu przede wszystkim o dyrektywę 2000/31/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych prawnych aspektów usług społeczeństwa informacyjnego w ramach wolnego rynku (dyrektywa o handlu elektronicznym, zwana dalej Dyrektywą opublikowana w Official Journal of the European Communities L 178, 17/07/2000) oraz o dyrektywę 98/48/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 1998 r. zmieniającą dyrektywę 98/34/EC w sprawie ustanowienia procedury wymiany informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych (w części dotyczącej określenia „usługi społeczeństwa informacyjnego” stanowiącej odpowiednik „usługi świadczonej drogą elektroniczną” według projektu ustawy, opublikowana w Official Journal of the European Communities L 217, 05/08/1998),
- 3) uwzględnienie najnowszych propozycji Unii Europejskiej w zakresie ochrony prywatności użytkowników środków komunikacji elektronicznej (projekt dyrektywy w sprawie przetwarzania danych osobowych i o ochronie prywatności w sektorze komunikacji elektronicznej (COM(2000)385 final), a także funkcjonujących w ustawodawstwie krajów członkowskich Unii Europejskiej rozwiązań normatywnych dotyczących ochrony danych osobowych w sieciach

teleinformatycznych (w szczególności chodzi o normy zawarte w art. 2 niemieckiej ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o usługach informacyjnych i komunikacyjnych (IuKDG).

Projekt ustawy o usługach świadczonych drogą elektroniczną dostosowuje polskie prawo do regulacji unijnych zawartych w wymienionych powyżej dyrektywach, a także jest zgodny w tej dziedzinie z założeniami przyjętymi przez państwa kandydujące do członkostwa w Unii Europejskiej w inicjatywie *eEurope+* (cel 0). Projekt ustawy wypełnia zadania określone w dokumencie *ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006* (przyjętym przez Radę Ministrów 11 września 2001 r.) oraz w dokumencie *Przedsiębiorczość-rozwoj-praca. Strategia Gospodarcza Rządu SLD-UP-PSL* i w towarzyszących temu dokumentowi aneksach: *Infrastruktura - klucz do rozwoju* i *Przedewszystkim przedsiębiorczość* (przyjętych w styczniu 2002 r.).

II. Założenia proponowanej regulacji.

Definicje - rozdział 1

Na wstępie omówienia założeń proponowanej regulacji należy zauważyć, że projekt ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną stanowi jedną z pierwszych obszerniejszych regulacji dotyczących zagadnień przetwarzania i przekazywania danych za pomocą technologii informatycznych. Próba ujęcia normatywnego niektórych kwestii wiążących się z zastosowaniem tych technologii do celów świadczenia powszechnie dostępnych usług polegających na przetwarzaniu informacji, napotyka niejednokrotnie na trudności w ścisłym określeniu niektórych pojęć wynikające, z jednej strony, z braku utrwalonej (także w warstwie językowej) terminologii prawniczej, a z drugiej z dynamicznego i wielostronnego rozwoju środków technicznych umożliwiających świadczenie tego rodzaju zaawansowanych usług właściwych dla społeczeństwa ery postindustrialnej - społeczeństwa informacyjnego.

Podstawowym, dla określenia zakresu stosowania ustawy pojęciem, jest “usługa świadczona drogą elektroniczną” (usługa ta określana jest w przepisach dyrektywy 98/48/EC mianem “usługi społeczeństwa informacyjnego”). Ogólnie rzecz ujmując termin ten obejmuje wszelkie usługi, świadczone za pomocą systemów teleinformatycznych, bez jednoczesnej obecności stron, i na indywidualne żądanie odbiorcy usługi (usługobiorcy). W projekcie

ustawy przyjmuje się, że przesyłanie danych pomiędzy tymi systemami odbywa się poprzez publiczne sieci telekomunikacyjne. Natomiast poza zakresem działania projektowanej ustawy pozostają takie sieci, usługi dostępu do nich, a także takie realizowane w nich usługi, które mają charakter zamknięty, wewnętrzny np. sieci obejmujące grupę przedsiębiorstw należących do jednego koncernu (intranet).

Usługi świadczone drogą elektroniczną obejmują szeroki katalog działań gospodarczych, które realizowane są w trybie bezpośredniego (aktywnego) połączenia z siecią teleinformatyczną (*on-line*), w tym w szczególności działania (usługi) umożliwiające zawieranie umów sprzedaży towarów w tym trybie. Natomiast dostarczanie towarów oraz świadczenie usług w trybie przetwarzania pobranych danych bez połączenia z siecią teleinformatyczną (*off-line*) nie są objęte zakresem tego pojęcia.

Projekt ustawy nie zajmuje się zagadnieniem zawierania umów w postaci elektronicznej wymiany danych (wymianą oświadczeń woli w postaci elektronicznej). Należy uznać, że zasady te, o znacznym zasięgu oddziaływania, powinny znaleźć się w Kodeksie cywilnym. Naprzeciw tym postulatowi wychodzi przygotowywany przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekt stosownej nowelizacji Kodeksu cywilnego, który jest w trakcie uzgodnień międzyresortowych i według harmonogramu prac Rady Ministrów ma zostać rozpatrzony w czerwcu br. Projekt jest dostępny na stronach WWW Ministerstwa Sprawiedliwości pod adresem <http://www.ms.gov.pl/kkpc/kc.doc>.

Usługi świadczone drogą elektroniczną nie są ograniczone wyłącznie do usług odpłatnych, ale obejmują i takie usługi, które są lub mogą być udostępniane także nieodpłatnie, np. usługi dostępu do informacyjnych baz danych w trybie bezpośredniego podłączenia do sieci teleinformatycznej. Usługi świadczone drogą elektroniczną obejmują również usługi polegające na przechowywaniu i udostępnianiu danych dostarczanych przez usługobiorców (ang. *hosting*), a także usługi dostępu do sieci Internet świadczone przez właściwych usługodawców (ang. *Internet Service Providers*).

Przekaz telewizyjny (również związany z nim przekaz tekstowy) i przekaz radiowy (w rozumieniu przepisów o radiofonii i telewizji) nie są usługami świadczonymi drogą elektroniczną, ponieważ nie są dostarczane na indywidualne żądanie. Usługi takie są objęte zakresem działania ustawy Prawo telekomunikacyjne oraz ustawy o radiofonii i telewizji. Należy jednak zauważyć, że postęp techniczny prowadzi nieuchronnie do konwergencji mediów, dlatego też wprowadzenie przekazu interaktywnego w telewizji jest tylko kwestią czasu. Przekaz taki spełniać będzie wymagania niniejszej ustawy i będzie podlegał jej rygorom.

Przekazywanie informacji handlowych pocztą elektroniczną, o ile tylko odbywa się na indywidualne żądanie usługobiorcy, jest jedną z usług świadczonych drogą elektroniczną, jednak używanie poczty elektronicznej lub równorzędnego środka indywidualnego komunikowania się, na przykład przez osoby fizyczne w celach nie związanych z działalnością handlową, przedsiębiorstwem lub zawodem, w tym także ich wykorzystanie dla zawarcia umowy pomiędzy takimi osobami, nie jest usługą świadczoną drogą elektroniczną. Nie są nimi również “tradycyjne” usługi telekomunikacyjne np. polegające na realizacji połączeń głosowych pomiędzy zakończeniami sieci telekomunikacyjnej.

Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, że w świetle definicji usługi świadczonej drogą elektroniczną (art. 2 pkt. 2), w rozumieniu niniejszej ustawy, nie stanowią usług świadczonych drogą elektroniczną, na indywidualne żądanie usługobiorcy, bez jednoczesnej obecności stron, poniżej przykładowo wymienione usługi ujęte w następujące trzy grupy:

1) ze względu na wymóg świadczenia usługi bez jednoczesnej obecności stron :

- a) badania lekarskie lub leczenie przy wykorzystaniu sprzętu elektronicznego prowadzone przy fizycznej obecności pacjenta,
- b) konsultacje w katalogu elektronicznym w sklepie w obecności klienta,
- c) rezerwacja biletów lotniczych w obecności klienta, dokonywana przy wykorzystaniu sieci komputerowej,
- d) gry elektroniczne dostępne wówczas, gdy klient jest fizycznie obecny w salonie gier lub innym miejscu gdzie znajdują automaty do gier (tzw. tryb *video-arcade*).

2) ze względu na wymóg świadczenia usługi drogą elektroniczną:

- a) usługi posiadające substrat materialny (ang. *services having material content*- według aneksu V do dyrektywy 98/48/WE), mimo że są zapewniane przez urządzenia elektroniczne, takie jak np.:
 - bankomaty, automaty do sprzedaży biletów kolejowych,
 - urządzenia pobierające opłatę i umożliwiające dostęp np. do sieci autostrad, parkingów samochodowych itp.,
- b) usługi świadczone w trybie przetwarzania pobranych danych bez połączenia z siecią takie jak dystrybucja oprogramowania na dyskach optycznych lub na dyskietkach,
- c) usługi, które nie są zapewniane poprzez systemy elektronicznego przetwarzania danych:

- głosowe usługi telefoniczne i związane z nimi tzw. usługi dodane, zapewniane za pomocą sieci telefonicznej (np. usługi poczty głosowej),
- usługi telefaksowe i teleksowe,
- telefoniczne lub telefaksowe konsultacje np. lekarskie, prawnicze itp.,
- teleksowy lub telefoniczny marketing bezpośredni.

3) ze względu na wymóg indywidualnego zamówienia ze strony odbiorcy usługi :

usługi zapewniane przez transmitowanie danych dla równoczesnego ich odbioru przez nieograniczoną liczbę indywidualnych odbiorców (tzw. transmisja *point-to-multipoint*) np.:

- a) usługi przekazów telewizyjnych, łącznie z tzw. *near-video on-demand*,
- b) usługi przekazów radiowych,
- c) usługi przekazów tekstowych (tzw. teletekst).

Ponadto nie są usługami świadczonymi drogą elektroniczną te działania, które ze swej natury nie mogą być dokonane na odległość i za pomocą środków elektronicznych, takie jak np. statutowe kontrole rachunkowości przedsiębiorstwa lub poradnictwo medyczne wymagające fizycznego badania pacjenta, itp.

W przedmiotowym zakresie projektu ustawy nie mieści się także regulacja zasad prowadzenia działalności w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach losowych, zakładach wzajemnych i grach na automatach (Dz. U. z 1998 r. Nr 102, poz. 650, z późn. zm.). Temu celowi służy norma mówiąca o tym, że przepisy projektu ustawy nie naruszają ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych.

Projekt ustawy nie dotyczy fiskalnych aspektów świadczenia usług (analogicznie zagadnienie to ujmuje Dyrektywa 2000/31/WE), stąd też jego zakresem nie są objęte zagadnienia związane z opodatkowaniem świadczenia usług podatkiem od towarów i usług. Uznaje się, że odpowiednie przepisy ustawy o podatku od towarów i usług stanowią podstawę do opodatkowania usług objętych zakresem działania ustawy. W większości przypadków usługi świadczone drogą elektroniczną będą objęte stawką podatku od towarów i usług w wysokości 22%.

Projekt ustawy nie odnosi się również do usług świadczonych drogą elektroniczną dostępnych warunkowo, gdyż zasady ich świadczenia reguluje projekt odrębnej ustawy przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki i rozpatrzony w marcu br. przez Radę Ministrów. Podkreślić jednak należy, że usługi objęte tym ostatnim projektem stanowią część szczególną materii regulowanej niniejszym projektem ustawy i ze względu na wymóg

ekonomii legislacyjnej (w szczególności dotyczy to wymogu spójności wykorzystywanej w obu projektach terminologii) powinny stanowić jednolity akt prawny.

Usługodawcą w rozumieniu ustawy jest każda osoba fizyczna, prawna albo jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, która świadczy usługę drogą elektroniczną, co jest równoznaczne z decydowaniem o treści usługi (tzw. *content provider*). Pojęcie usługodawcy według przepisów ustawy nie objęło natomiast nadawców programów (przekazów) telewizyjnych czy radiowych z uwagi na wykluczenie usług radiowych i telewizyjnych z zakresu normowania ustawy.

Definicja usługobiorcy obejmuje wszystkie podmioty (osoby fizyczne i prawne jak i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej) korzystające z usług świadczonych drogą elektroniczną; w szczególności dla wyszukiwania i pozyskiwania informacji w sieciach teleinformatycznych rozległych, takich jak Internet.

Projekt ustawy nie normuje szczegółowo konstrukcji stosunków prawnych nawiązywanych między usługodawcą i usługobiorcą odsyłając w tym zakresie do przepisów kodeksu cywilnego, a w szczególności do wyrażonej tam zasady wolności umów. Tytułem przykładu można wskazać sytuacje, w których stosunki prawne będą obejmowały uczestnictwo pojedynczego usługodawcy świadczącego usługę za pomocą własnych systemów teleinformatycznych, jak też i udział kilku usługodawców pośredniczących w przekazywaniu i udostępnianiu informacji i powiązanych z usługodawcą decydującym o treści informacji właściwymi dla ich roli stosunkami prawnymi.

Obowiązki usługodawcy związane ze świadczeniem usług drogą elektroniczną - rozdział 2

W celu przeciwdziałania zagrożeniom, jakie niesie ze sobą anonimowość podejmowanych w sieciach teleinformatycznych działań usługodawców, projekt ustawy wprowadza regulacje zmierzające do realizacji zasady transparentności (przejrzystości) usług świadczonych drogą elektroniczną. Są to nałożone na każdego usługodawcę wymagania podstawowe dotyczące zakresu i treści informacji dotyczących osoby usługodawcy (powszechny obowiązek informacyjny) oraz wymagania dodatkowe określające postać i zawartość treściową informacji handlowych tj. takich form przekazu informacji, które bezpośrednio lub pośrednio mają na celu promowanie towarów, usług lub wizerunku.

W projekcie ustawy uwzględniono sytuację, że w sieciach teleinformatycznych prezentowane są informacje handlowe dotyczące przedstawicieli tzw. zawodów regulowanych, określonych w przepisach dotyczących uznawania kwalifikacji do

wykonywania takich zawodów nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz świadczonych przez nich usług. Nie istnieje żaden generalny zakaz reklamowania się jak też i świadczenia usług drogą elektroniczną przez przedstawicieli takich zawodów. Rozwój tego sektora usług uzależniony będzie od przepisów szczególnych normujących działalność przedstawicieli wymienionych zawodów. Co jednak istotne, wykonywanie tych zawodów poddane jest nie tylko reglamentacji prawnej, ale też reglamentacji wynikającej z przepisów wewnętrznych, kodeksów zawodowych oraz etycznych. Sformułowane tam zakazy i ograniczenia oraz reguły postępowania powinny być dostosowane do świadczenia usług drogą elektroniczną i respektowane podczas procesu świadczenia usługi. Przepisy nakładające obowiązek informacyjny na przedstawicieli zawodów regulowanych wejdą w życie z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej.

W celu ochrony interesów odbiorców usług, a przede wszystkim konsumentów, projekt ustawy wprowadza model ochrony, który uzależnia dozwoleń przesyłania pocztą elektroniczną lub podobnym środkiem komunikacji elektronicznej (np. SMS – skrót od ang. akronimu *Short Message Service* - usługa krótkich wiadomości tekstowych w telefonii komórkowej) niezamówionych informacji handlowych (tj. informacji przesyłanych na adres elektroniczny, który nie został udostępniony świadomie przez odbiorcę w celu otrzymywania takich wiadomości) od uzyskania uprzedniej zgody ze strony adresatów takich komunikatów (tzw. model *opt-in*). W projekcie ustawy odstąpiono od alternatywnego modelu, (tzw. modelu *opt-out*), zgodnie z którym zabronione jest przesyłanie pocztą elektroniczną lub innym środkiem komunikacji elektronicznej niezamówionych informacji handlowych danej osobie dopiero wtedy, gdy oświadczy ona, w sposób dostępny dla usługodawcy, iż nie wyraża na to zgody. Za wyborem tej formy ochrony przemawia to, że model *opt-in* chroni lepiej interesy usługobiorców, jest mniej kosztowny dla usługodawców (lub ewentualnie innych podmiotów obowiązanych do utrzymywania rejestrów wyłączeń) i łatwiejszy do wdrożenia przez nich, jest spójny z obowiązującymi w Polsce regulacjami dotyczącymi ochrony interesów konsumentów (art. 6 ust. 3 ustawy z 2 marca 2002 r. o ochronie niektórych praw konsumentów i o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny), a przy tym nie ogranicza w żaden sposób możliwości promocji za pośrednictwem takich środków jak np. reklamy na stronach WWW (tzw. banery) oraz przesyłanie informacji handlowej bezpośrednio do odbiorców wyrażających zgodę na ten sposób promocji (ang. *mailing*).

Projekt ustawy - podobnie jak i Dyrektywa - przyjmuje *implicite* założenie, że usługi świadczone drogą elektroniczną, z uwagi na zasadę terytorialności ustawodawstwa

państwowego, podlegają prawu tego państwa, w którym dostawca usług ma siedzibę. Stąd też przepisy ustawy odnoszą się do usługodawców mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Miejszem siedziby usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną, np. przez internetową witrynę WWW, nie jest miejsce, w którym zlokalizowane są środki techniczne umożliwiające świadczenie usługi lub miejsce, w którym istnieje dostęp do tych środków, lecz miejsce (siedziba lub miejsce zamieszkania), w którym usługodawca prowadzi swoją działalność. Projekt ustawy nie ma wszakże na celu ustanawiania zasad prawa prywatnego międzynarodowego dotyczących kolizji państwowych porządków prawnych ani nie dotyczy zagadnień jurysdykcji sądowej.

W projekcie ustawy odniesiono się do kwestii zapewnienia prywatności i poufności korzystania z usług świadczonych drogą elektroniczną. Usługodawca ma obowiązek zapewnienia, w razie gdy właściwość usługi tego wymaga, technik służących zabezpieczeniu poufności i integralności przekazywanych danych, adekwatnych do natury danej usługi, w szczególności technik kryptograficznych, jak również podpisu elektronicznego (art. 5). Projekt ustawy nie wymienia katalogu zabezpieczanych usług jak i technik zabezpieczeń wychodząc z założenia, że praktyka rynkowa z jednej strony, a orzecznictwo sądowe z drugiej strony wypracują bardziej szczegółowe wskazania co tych składników. Ogólnie można wskazać jednak, że mogą to być takie usługi, gdzie ujawnienie osobom nieuprawnionym pewnych danych (numery kart, hasła dostępu do usług) mogłoby wyrządzić rzeczywistą szkodę majątkową przy takich czynnościach jak np. płatności w transakcjach elektronicznych, bankowość internetowa lub niemajątkową np. porady medyczne. Natomiast techniki zabezpieczeń powinny być powszechnie dostępne i zaawansowane w stopniu odpowiednim dla usługi, którą zabezpieczają. Projektowany przepis ma także stanowić podstawę odpowiedzialności cywilnej usługodawcy za wyrządzoną szkodę nie tylko w sytuacji, gdy z winy swojej wyrządził szkodę, ale i wówczas gdy nie dopełnił nałożonych nań ustawą obowiązków wobec usługobiorcy.

Zasady wyłączenia odpowiedzialności z tytułu świadczenia niektórych usług - rozdział 3

Projekt ustawy nie ingeruje w obowiązujące powszechne zasady odpowiedzialności cywilnej i karnej. Usługodawca odpowiada zatem na ogólnych zasadach za udostępniane za pomocą systemach teleinformatycznych informacje, o których treści sam decyduje. Projekt ustawy nie nakłada przy tym na podmioty świadczące usługi drogą elektroniczną obowiązku kontrolowania (monitorowania) przekazywanych lub dostarczanych przez inne osoby treści,

jak i poszukiwania okoliczności, które mogłyby wskazywać na bezprawny charakter udostępnianych informacji.

Projekt ustawy określa natomiast sytuacje, w których świadczący usługi drogą elektroniczną są zwolnieni od odpowiedzialności. Należy jednak mieć na uwadze to, że przewidziane ustawą ograniczenia odpowiedzialności usługodawców nie wpływają na możliwość wydawania przez kompetentne organy (sądy, organy administracji publicznej) różnego rodzaju nakazów, które mogą w szczególności polegać na nałożeniu obowiązku zapobieżenia jakimkolwiek naruszeniom prawa, włączając w to uniemożliwienie dostępu do bezprawnej zawartości.

Wyłączenia odpowiedzialności ustanowione w projekcie ustawy obejmują jedynie te sytuacje, w których działalność usługodawcy ogranicza się do szczególnych aspektów działań wynikających z technicznych uwarunkowań sieci telekomunikacyjnych, poprzez które dane udostępniane przez osoby trzecie są transmitowane lub czasowo przechowywane wyłącznie w celu podniesienia efektywności transmisji (np. jej szybkości). Działalność taka ma charakter wyłącznie automatyczny i pasywny, co oznacza, że usługodawca nie ma ani wiedzy, ani kontroli nad danymi, która są transmitowane lub przechowywane.

Usługodawca może korzystać z wyłączeń odpowiedzialności w zakresie tych usług, które określa się jako prosty przekaz danych (ang. *mere conduit*) i czasowe, automatyczne przechowywanie danych (ang. *caching*) wówczas, gdy nie są one w żaden sposób “związane” z transmitowaną informacją. Warunek ten wymaga między innymi, aby usługodawca nie modyfikował informacji, którą transmituje, z tym, że zakaz ten nie obejmuje modyfikacji danych o charakterze ściśle technicznym, mających miejsce podczas transmisji, o ile nie wpływają na integralność informacji zawartej w transmisji, np. zmiana nagłówka pakietu danych w wyniku adresowania danych do kolejnych serwerów.

Usługodawca, który świadomie współdziała z jednym z odbiorców usługi w celu podjęcia bezprawnej działalności wykracza poza czynności oznaczane jako prosty przekaz danych lub czasowe, automatyczne przechowywanie danych i w rezultacie nie może powoływać się na wyłączenia odpowiedzialności przewidziane dla takich działań w ustawie.

Odrębnie uregulowane zostało wyłączenie odpowiedzialności z tytułu świadczenia usługi określanej mianem trwałe przechowywanie danych (ang. *hosting*). Dla skorzystania z ograniczeń odpowiedzialności za przechowywanie danych dostawca tej usługi jest obowiązany – po uzyskaniu wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub wykorzystującej te dane działalności – podjąć niezwłocznie działania, których efektem ma być uniemożliwienie dostępu do tych danych. Zlecający usługę przechowywania danych

(usługobiorca) może jednak żądać ponownego udostępnienia tych danych powołując się na ich zgodność z prawem, z tym że usługodawca, mając świadomość potencjalnej bezprawności udostępnianej informacji, powinien starannie rozważyć zasadność tego żądania w kontekście odpowiedzialności kontraktowej wobec usługobiorcy z jednej strony i odpowiedzialności na zasadach ogólnych za świadome udostępnienie bezprawnych danych z drugiej strony. Konstrukcję taką wprowadzono w celu uniemożliwienia łatwego stosowania praktyk nieuczciwej konkurencji poprzez zgłaszanie fałszywych zawiadomień o jakoby bezprawnym charakterze rozpowszechnianych danych, zmierzających do usuwania z serwerów "niepożądanych" treści.

Ochrona danych osobowych usługobiorców - rozdział 4

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym ochrony danych osobowych, także w zakresie usług świadczonych drogą elektroniczną, pozostaje ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883, z późn. zm.). Przepisy ustawy o ochronie danych osobowych będą miały zastosowanie w takim zakresie, w jakim przepisy projektu ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną nie będą przewidywały odrębnych uregulowań (projekt ustawy jest regulacją szczególną wobec ustawy o ochronie danych osobowych zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 5 tej ustawy). Mając to na uwadze trzeba stwierdzić, iż w obrębie działalności poddanej regulacji w projekcie ustawy pełne zastosowanie znajdować będą np. ogólne uprawnienia kontrolne przyznane Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, postanowienia o zabezpieczeniu oraz rejestracji zbiorów danych osobowych, postanowienia o przekazywaniu danych osobowych za granicę, przepisy o odpowiedzialności karnej, udostępniania danych osobom trzecim, itp.

Należy równocześnie wyraźnie podkreślić, iż regulacja zawarta w rozdziale 4 projektu ustawy:

- 1) odnosi się tylko do ochrony danych osobowych osób fizycznych będących usługobiorcami – podmiotami korzystającymi z usług świadczonych drogą elektroniczną,
- 2) odnosi się wyłącznie do przetwarzania danych w związku ze świadczeniem oraz korzystaniem z usług świadczonych drogą elektroniczną w rozumieniu ustawy, a wobec tego dotyczy stosunków pomiędzy usługodawcą i usługobiorcą,
- 3) nie odnosi się do ochrony danych osobowych w zakresie usług telekomunikacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne; dla tych usług

właściwe pozostają zawarte tam postanowienia oraz postanowienia ustawy z 29 sierpnia 1997 r o ochronie danych osobowych.

Przepisy rozdziału 4 projektu ustawy nie uwzględniają tych przypadków, gdy między stronami istnieją szczególne stosunki, dla których określona w niniejszej ustawie regulacja ochrony danych osobowych nie jest odpowiednia. Chodzi tu o przetwarzanie danych w systemach informatycznych przystosowanych wyłącznie do realizacji celów gospodarczych (zawodowych) lub służbowych w ramach lub między przedsiębiorstwami albo publicznymi jednostkami organizacyjnymi w tym do sterowania procesami pracy lub procesami gospodarczymi w tych jednostkach. Przykładem mogą być systemy informatyczne wykorzystywane jako narzędzia pracy, np. w procesie dystrybucji albo kierowania, służące powiązaniom (połączeniom) lub procesom produkcyjnym wewnątrz przedsiębiorstwa lub między przedsiębiorstwami (np. między producentem a sprzedawcą w branży samochodowej).

Specyfika ochrony danych osobowych przewidzianej w rozdziale 4 projektu ustawy polega m.in. na tym, iż dane osobowe podlegają ochronie przewidzianej w tym rozdziale niezależnie od tego, czy przetwarzanie następuje w zbiorach danych.

Konstrukcja projektu ustawy w rozdziale 4 oparta jest na przedstawionych poniżej podstawowych zasadach:

- 1) zasada “oszczędności” zbierania danych. W kształtowaniu i doborze urządzeń technicznych dla usług świadczonych drogą elektroniczną usługodawca powinien dążyć do tego, aby przetwarzać możliwie najmniej danych osobowych (zasada ta wynika z ustawy o ochronie danych osobowych). Poza tym usługodawca powinien zapewnić, iż bezpośrednio po zakończeniu korzystania z usługi do danych osobowych usługobiorcy zostanie uniemożliwiony dostęp. Ustawa nie nakazuje jednak usuwania danych wtedy, gdy obowiązek ich przechowywania (archiwizowania) wynika z przepisów innych ustaw (np. z przepisów podatkowych lub rachunkowych). Niemniej jednak, jeśli dłuższy termin przechowywania danych osobowych wynika z ustawy lub terminów umownych, usługodawca powinien umożliwić dostęp do danych osobowych osobom nieuprawnionym.

Ustawa stara się też przeciwdziałać “wymuszaniu” udostępniania danych osobowych, postanawiając, iż pozbawienie usługobiorcy możliwości korzystania z danej usługi ze względu na odmowę przez niego udostępnienia własnych danych osobowych jest dozwolone tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w którym ze względu na funkcjonowanie systemu teleinformatycznego lub właściwości danej usługi

przetwarzanie określonych danych osobowych jest niezbędne (np. dostęp do usług opartych na tworzeniu profilu usługobiorcy).

- 2) zasada poufności korzystania z usług świadczonych drogą elektroniczną. Usługodawca powinien umożliwić usługobiorcy korzystanie z usługi i płacenie za nią w sposób anonimowy lub przy posłużeniu się pseudonimem, o ile jest to technicznie możliwe oraz w danych okolicznościach przyjęte. Trzeba także zaznaczyć, iż rozliczenie wykorzystania usługi nie może ujawniać: usługobiorcy, czasu trwania, rodzaju, i parametrów technicznych wykorzystanych przez usługobiorcę poszczególnych usług, chyba że zażąda on szczegółowych wykazów.
- 3) zasada transparentności (dla usługobiorcy) przetwarzania danych osobowych w związku z korzystaniem z usług świadczonych drogą elektroniczną. Celowi temu służy w pierwszym rzędzie obowiązek informacyjny usługodawcy. Usługodawca powinien poinformować usługobiorcę w sposób bezpośredni, łatwo dostępny i ciągły o rodzaju i zakresie zbieranych danych osobowych, sposobie i celu przetwarzania danych, a w szczególności o znanych mu w czasie udzielania informacji lub przewidywanych odbiorcach lub kategoriach odbiorców danych oraz dobrowolności podania danych. Wspomniane obowiązki wynikają wprost z ustawy o ochronie danych osobowych. Powiadomienie usługobiorcy nie musi być powtarzane przy każdym kolejnym skorzystaniu z usługi: usługodawca powinien udostępniać te informacje na każdorazowe żądanie. Projekt ustawy respektuje również prawo informacyjne usługobiorcy w tym sensie, iż na jego wniosek usługodawca zobowiązany jest udzielić mu nieodpłatnie i niezwłocznie informacji o zebranych danych dotyczących jego osoby lub odnoszących się do wybranego przez niego pseudonimu. Z opisanym powyżej prawem ściśle związane jest prawo wglądu do własnych danych. Usługobiorcy przyznane zostało prawo do nieodpłatnego wglądu we własne dane osobowe, także wówczas gdy posługuje się on pseudonimem.
- 4) zasada sprawowania przez zainteresowanego kontroli nad przetwarzaniem danych osobowych. Zgodnie z tą zasadą usługobiorca powinien być powiadamiany i wyrażać swoją zgodę na przekazanie danych osobowych innemu usługodawcy.
- 5) zasada związania celem przetwarzania danych osobowych. Dane nie mogą być przetwarzane dla innych celów niż te, dla których zostały pozyskane. W myśl tej zasady usługodawca nie może zestawiać danych eksploatacyjnych dotyczących korzystania przez usługobiorcę z różnych usług świadczonych drogą elektroniczną. Wykorzystanie danych dla innych celów wymaga upoważnienia ustawowego albo zezwolenia usługobiorcy. Za

tego rodzaju upoważnienie ustawowe traktować można przepis wyjątkowy, który zezwala na zestawianie danych eksploatacyjnych dotyczących korzystania przez usługobiorcę z różnych usług świadczonych drogą elektroniczną, o ile zestawienie takie służy celom rozliczeń z usługobiorcą lub ma na celu polepszenie jakości świadczenia usług. Ustawa upoważnia ponadto do opracowywania lub udostępniania danych eksploatacyjnych dla takich celów jak reklama, badanie rynku, badanie zachowań i preferencji usługobiorcy – jednakże pod warunkiem uprzedniego usunięcia oznaczeń identyfikujących odbiorcę (anonimizacji danych), chyba że usługobiorca wyrazi zgodę na podanie informacji umożliwiających jego identyfikację.

- 6) zasada wyłącznego przetwarzania przez usługodawcę danych osobowych usługobiorców. Usługodawca zasadniczo nie jest uprawniony do powierzania danych osobowych uzyskanych w związku z usługami świadczonymi drogą elektroniczną innym usługodawcom lub osobom trzecim. Wyjątek w tej mierze stanowi norma, która pozwala usługodawcy przekazać osobie trzeciej dane rozliczeniowe, na podstawie odpowiedniej umowy, o ile jest to konieczne dla ustalenia i rozliczenia zapłaty za świadczoną usługę. Niemniej w przypadku, gdy przekazywane dane stanowią przedmiot tajemnicy telekomunikacyjnej, do której zachowania zobowiązany jest usługodawca, na osobie trzeciej ciąży obowiązek ochrony tej tajemnicy w tym samym zakresie.

Projekt ustawy uprawnia usługodawcę do przetwarzania danych osobowych dotyczących usługobiorcy, w celu zapobieżenia niedozwolonemu wykorzystywaniu usług świadczonych drogą elektroniczną, wszakże pod warunkiem, że usługodawca udokumentuje uzyskanie wiadomości wskazujących na niedozwolone wykorzystanie usługi świadczonej drogą elektroniczną i powiadomi usługobiorcę o tym fakcie.

Przetwarzanie danych osobowych w związku ze świadczeniem usług drogą elektroniczną jest dopuszczalne tylko w przypadkach wskazanych w ustawie i tylko w zakresie oraz dla celów w niej określonych. Ustawa formułuje wąsko ujmowane granice postępowania z danymi osobowymi usługobiorców, które można przekroczyć jedynie wtedy, gdy uzyskana zostanie zgoda usługobiorcy na przetwarzanie tych danych.

Skuteczne wyrażenie zgody przez usługobiorcę uzależnione zostało od spełnienia następujących warunków. Usługodawca powinien zagwarantować, że wyrażenie zgody:

- 1) będzie następować tylko przez jednoznaczne działania usługobiorcy,
- 2) zostanie przez usługodawcę udokumentowane dla celów dowodowych.

Ponadto usługodawca powinien zapewnić możliwość odwołania zgody w każdym czasie. Co istotne, ustawa nie wiąże elektronicznie składanego oświadczenia w sprawie zgody z wykorzystaniem podpisu elektronicznego.

W zakresie usług świadczonych drogą elektroniczną projekt ustawy zezwala na przetwarzanie trzech kategorii danych osobowych:

- 1) dane stałe to dane konieczne dla nawiązania, ukształtowania treści lub zmiany stosunku umownego między usługodawcą a usługobiorcą tj. umożliwiające podstawową identyfikację stron.
- 2) dane eksploatacyjne to dane związane z osobą usługobiorcy oraz charakteryzujące sposób korzystania przez niego z usługi świadczonej drogą elektroniczną. Do danych tych ustawa zalicza w szczególności:
 - a) oznaczenia identyfikujące usługobiorcę,
 - b) informacje o początku, zakończeniu oraz o zakresie każdorazowego korzystania z usługi,
 - c) informacje o dotychczas wykorzystanych przez usługobiorcę usługach.
- 3) dane rozliczeniowe to te dane spośród danych eksploatacyjnych, które konieczne są dla celów rozliczenia korzystania z usługi świadczonej drogą elektroniczną. Cechą charakterystyczną posługiwania się tymi danymi jest to, że usługodawca może przetwarzać je także po zakończeniu procesu korzystania z usługi przez usługobiorcę, o ile jest to konieczne dla celów rozliczeń z usługobiorcą. Istnieje w tym zakresie odstępstwo od zasady nakazującej dane osobowe usługobiorcy usunąć bezpośrednio po zakończeniu korzystania przez niego z usługi. Projekt ustawy przewiduje przy tym, że usługodawca może dane rozliczeniowe potrzebne do sporządzenia szczegółowych wykazów o wykorzystaniu określonych usług przechowywać najwyżej przez okres sześciu miesięcy od daty przesłania rachunku, chyba że dłuższy termin wynika z przepisów innych ustaw albo jest konieczny dla uregulowania roszczeń związanych z płatnością za usługi.

Pozostałe przepisy - rozdział 5 i 6 projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje sankcje karne w postaci kary grzywny za naruszenie niektórych jej przepisów. Dotyczy to naruszenia nałożonych na usługodawców obowiązków informacyjnych, mających zapewnić większą przejrzystość działań podejmowanych przy

świadczeniu usług drogą elektroniczną, oraz naruszenia zakazu przesyłania niezamówionych informacji handlowych bez zgody usługobiorcy.

Ze względu na to, że ustawa wprowadza regulację w całkowicie nowej dziedzinie, dotychczas w systemie prawa polskiego nie znanej, a także ze względu na konieczność skoordynowania wejścia w życie projektowanej ustawy z innymi ustawami z nią związanymi (nowelizacja K.c., ustawa o ochronie usług opartych na warunkowym dostępie) przyjęto 6 miesięczny okres *vacatio legis*.

III. Charakterystyka i ocena przewidywanych, związanych z wejściem w życie aktu skutków prawnych oraz wewnętrznej spójności prawa.

Przyjęcie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną pozwoli zharmonizować przepisy o ochronie praw konsumentów oraz o ochronie danych osobowych dotyczące tak specyficznej materii jaką jest Internet oraz inne sieci teleinformatyczne. Istniejący stan prawny nie przewiduje wystarczającej ochrony konsumenta w handlu elektronicznym. Aby zapewnić bezpieczeństwo transakcji elektronicznych, a tym samym zwiększyć wartość rynku e-gospodarki w Polsce, należy zagwarantować tak usługobiorcom jak i usługodawcom przejrzyste i uregulowane normami prawnymi funkcjonowanie obrotu elektronicznego. Projekt ustawy powinien zwiększyć stopień bezpieczeństwa usług świadczonych drogą elektroniczną oraz wzmocnić ochronę praw konsumentów poprzez nałożenie nowych obowiązków na podmioty świadczące usługi.

Przyjęcie projektu ustawy wymaga zmian:

- 1) w ustawie z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim. Projekt ustawy wprowadza zmianę do ustawy o języku polskim, polegającą na złagodzeniu sankcji przewidzianych w tej ustawie poprzez utrzymanie obowiązku sporządzania umów w języku polskim i dopuszczenie, w postępowaniu sądowym, uprawdopodobnienia faktu zawarcia z usługodawcą nie będącym podmiotem polskim umowy o świadczenie usług drogą elektroniczną sporządzonej także w języku obcym. Przepis ten nie spowoduje wyłomu w systemie ochrony języka polskiego i jednocześnie nie pozostawi bez ochrony tych, którzy umowy świadczenie usług zawarli z podmiotami obcymi;
- 2) w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny zmiany dotyczą poszerzenia katalogu umów objętych zakresem pojęcia „umów zawieranych na

odległość” w celu objęcia umów o świadczenie usług drogą elektroniczną zakresem normowania tej ustawy;

- 3) w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł zmiana ma na celu objęcie obowiązkiem identyfikacji składających elektroniczne dyspozycje dokonania transakcji objętych zakresem normowania ustawy;
- 4) w ustawie z dnia 5 lipca 2001 o cenach zmiana obejmuje obowiązek informowania o charakterystyce jakościowej towarów i usług także w formie elektronicznej.

Należy także dodać, że niniejszy projekt jest ściśle powiązany przedmiotowo z projektem ustawy o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną dostępnych warunkowo oraz usług świadczenia dostępu warunkowego i powinien być postrzegany jako część ogólna dla materii regulowanej przez drugi z wymienionych projektów. W celu uniknięcia fragmentaryzacji regulacji dotyczącej usług świadczonych drogą elektroniczną oba projekty, w toku dalszych prac legislacyjnych, powinny zostać połączone w jeden akt kompleksowo regulujący omawianą dziedzinę.

IV. Ocena przewidywanych skutków (kosztów i korzyści) społeczno-gospodarczych wynikających z projektowanego aktu normatywnego (OSR).

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt ustawy, który posługuje się pojęciami usługodawcy i usługobiorcy, określa prawa i obowiązki obu tych kategorii podmiotów. Rozszerzenie zakresu obowiązków podmiotów świadczących usługi drogą elektroniczną (ang. *service providers*) ma na celu zapewnienie wyższego poziomu bezpieczeństwa zawieranych w ten sposób transakcji oraz wzmocnienie ochrony konsumenta.

2. Wyniki analizy wpływu aktu normatywnego na:

- 1) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego:

uchwalenie ustawy nie pociągnie za sobą wydatków budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Efektem przyjęcia proponowanego aktu normatywnego może być natomiast, w dłuższej perspektywie czasowej, wzrost przychodów budżetu państwa dzięki wpływom z podatku od towarów i usług (wzrost aktywności przedsiębiorców w sektorze handlu elektronicznego) oraz z podatków

dochodowych od osób fizycznych i prawych. Powinno nastąpić także usprawnienie działania administracji publicznej oraz redukcja kosztów jej działalności dzięki wykorzystaniu usług świadczonych drogą elektroniczną w bieżącej działalności administracji np. systemu udostępniającego usługi wspomagające obsługę przetargów w systemie zamówień publicznych (zob. przykład wykorzystania takiego systemu w Danii pod adresem <http://www.gatetrade.net>)

2) rynek pracy:

uregulowanie materii obrotu elektronicznego może wpłynąć na rozwój elastycznych form zatrudnienia, przede wszystkim telepracy, zaowocuje także tworzeniem nowych miejsc pracy związanych z gospodarką elektroniczną, szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach. Powinno to mieć pozytywny wpływ na zwiększenie zatrudnienia absolwentów oraz rozwój rynku pracy dzięki pojawieniu się zapotrzebowania na wykształconą kadrę pracowniczą,

3) konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki:

spodziewane jest ożywienie gospodarki poprzez rozwój sektora usług świadczonych drogą elektroniczną. Na całym świecie obserwuje się dynamiczny wzrost wartości sprzedanych towarów i usług w handlu elektronicznym. W trzecim kwartale roku 2001 wartość owych transakcji w Stanach Zjednoczonych wyniosła przeszło 7,5 mld dolarów (cyt. za: US Dept. of Commerce, U.S. Census Bureau <http://www.census.gov/mrts/www/current.html>). Dokładne dane nie są dostępne dla rynku polskiego (brak odpowiednich statystyk GUS), jednak dostępne dane szacunkowe podają przykładowo wartości 27 mln USD przychodów w segmencie sprzedaży konsumenckiej tzw. *Business-to-Consumer* (B2C) w roku 2000 i przewidują wzrost tej wartości do 1.27 mld USD w roku 2005 (cyt. za <http://www.e-biznes.pl/epoland/epoland6a.shtml>). Należy też zaznaczyć, iż polski rynek e-gospodarki cechuje się bardzo dużym potencjałem, jeżeli wziąć pod uwagę szybko rosnącą liczbę osób mających dostęp do Internetu i powstawanie wielu nowych przedsiębiorstw oferujących wyłącznie usługi w drodze elektronicznej (*dot-comów*). Wystąpić powinien przy tym wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki poprzez podniesienie zakresu i jakości świadczonych konsumentom usług, obniżenie cen na rynku.

4) sytuację i rozwój regionalny:

usługi świadczone drogą elektroniczną stwarzają ogromną szansę rozwoju regionów o niedostatecznie rozwiniętej infrastrukturze, dają możliwość wzrostu zatrudnienia wśród

absolwentów wyższych uczelni oraz techników zawodowych sprzyjając tym samym kształtowaniu warunków dla trwałego i zrównoważonego rozwoju regionalnego.

3. Źródła finansowania.

Wejście w życie projektowanej ustawy nie pociągnie za sobą wydatków budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sokr. Min. DH/1069/2002/DPE-EK

Warszawa 17 kwietnia 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną (RM-10-72-02), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Celem przedłożonego projektu jest uregulowanie zasad świadczenia usług drogą elektroniczną, wyłączenie odpowiedzialności z tytułu świadczenia niektórych usług drogą elektroniczną oraz ochrona danych osobowych osób fizycznych korzystających z usług świadczonych drogą elektroniczną.
- II. Projektowana ustawa dostosowuje polskie prawo w zakresie handlu elektronicznego do przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2000/31/WE w sprawie niektórych prawnych aspektów usług społeczeństwa informacyjnego w obrębie wspólnego rynku (dyrektywa o handlu elektronicznym). W odniesieniu do określenia usługi społeczeństwa informacyjnego stanowiącej odpowiednik usługi świadczonej drogą elektroniczną według projektu ustawy, projektowane przepisy wzorowane były na regulacji zawartej w dyrektywie nr 98/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniająca dyrektywę nr 98/34/WE w sprawie ustanowienia procedury wymiany

informacji w dziedzinie norm i przepisów technicznych. W odniesieniu do przepisów o ochronie danych osobowych w sieciach teleinformatycznych projekt opiera się również na projekcie dyrektywy w sprawie ochrony prywatności użytkowników środków komunikacji elektronicznej (COM (2000)385final). Ponadto, projektowana ustawa stanowi wypełnienie zobowiązań programowych zawartych w dokumencie „ePolska – Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006”, przyjętego przez Radę Ministrów 11 września 2001 r., w zakresie rozwoju handlu elektronicznego w Polsce i ochrony użytkowników sieci, które są zgodne z przyjętą w Unii Europejskiej strategią i planem działania „eEurope” oraz skierowanym do państw kandydujących programem „eEurope+”.

III. W projektowanej ustawie odstąpiono od regulowania zawierania umów drogą elektroniczną (wymiana oświadczeń woli w postaci elektronicznej), bowiem zagadnienia te stanowią przedmiot projektu nowelizacji Kodeksu Cywilnego przygotowanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

IV. Projektowana ustawa inkorporuje wszystkie pozostałe postanowienia dyrektywy wspólnotowej o handlu elektronicznym w zakresie definicji nowych dla polskiego systemu normatywnego pojęć, zasad świadczenia usług oraz zasad wyłączenia odpowiedzialności z tytułu świadczenia niektórych usług, a ponadto wprowadza przepisy szczególne dotyczące ochrony danych osobowych uzupełniające istniejące już przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. W odniesieniu do ochrony konsumentów – odbiorców usług świadczonych drogą elektroniczną, projekt wprowadza model ochrony odbiorców usług, który uzależnia możliwość przesyłania drogą elektroniczną niezamówionych informacji handlowych od uprzedniej zgody ze strony adresatów takich informacji (tzw. model *opt-in*). Dyrektywa w sprawie handlu elektronicznego nie narzuca modelu ochrony konsumentów w tej materii. Pozostawienie swobody wyboru metody regulacji zagadnień związanych ze „*spamowaniem*” spowodowało różnice w legislacji istniejącej w obecnych państwach członkowskich. Sytuacja ta skłoniła Unię Europejską do rozważenia możliwości harmonizacji odnośnych przepisów, które obecnie są w fazie przygotowań. Obecna tendencja regulacji dopuszczalności wysyłania niezamówionych informacji handlowych zmierza w stronę zaproponowaną w opiniowanym projekcie ustawy i przyjętą wcześniej w przepisach wspólnotowych w odniesieniu do zakazu

wysyłania niezamówionych informacji handlowych faksem i za pośrednictwem automatów dzwoniących. Przyjęcie modelu ochrony konsumentów w kształcie zaproponowanym w opiniowanej ustawie, nawet przed ostatecznym ujednoczeniem przepisów wspólnotowych w tym zakresie, pozwoli na uniknięcie w przyszłości konieczności nowelizacji tych przepisów oraz dokonywania inwestycji w tworzenie rejestrów sprzeciwu wymaganych w przepisach wspólnotowych w przypadku przyjęcia odmiennych regulacji w tym zakresie.

V. W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że przedłożony projekt ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Marek Pol
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Infrastruktury

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 18 kwietnia 2002 r.

Cena 1,98 zł + 22% VAT

